

Kenmerk	W16.18.0149/II
Datum advies	19 juli 2018
Vindplaats	Kamerstukken II 2018/19, 34641 nr. 8

Volledige tekst

Nota van wijziging op het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het opnemen van een specifieke strafuitsluitingsgrond voor opsporingsambtenaren die geweld hebben gebruikt in de rechtmatige uitoefening van hun taak en een strafbaarstelling van schending van de geweldsinstructie en wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met het opnemen van een grondslag voor het doen van strafrechtelijk onderzoek naar geweldgebruik door opsporingsambtenaren (geweldsaanwending opsporingsambtenaar).

Van dit advies is een samenvatting gemaakt.

Bij Kabinetsmissive van 21 juni 2018, no.2016001425, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Justitie en Veiligheid, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt de nota van wijziging op het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht in verband met het opnemen van een specifieke strafuitsluitingsgrond voor opsporingsambtenaren die geweld hebben gebruikt in de rechtmatige uitoefening van hun taak en een strafbaarstelling van schending van de geweldsinstructie en wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met het opnemen van een grondslag voor het doen van strafrechtelijk onderzoek naar geweldgebruik door opsporingsambtenaren (geweldsaanwending opsporingsambtenaar), met memorie van toelichting.

Deze nota van wijziging voegt een concentratiebepaling toe aan het wetsvoorstel geweldsaanwending opsporingsambtenaar. Voorgesteld wordt om zaken tegen opsporingsambtenaren die in hun functie geweld hebben gebruikt voortaan te concentreren bij de Rechtbank Midden-Nederland.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft opmerkingen over de voorgestelde wettelijke concentratie die van dien aard zijn dat zij adviseert de nota van wijziging niet aan de Tweede Kamer te zenden dan nadat daarmee rekening is gehouden. Het uitgangspunt van de rechtspleging is dat alle rechtbanken alle zaken behandelen. Daarop wordt slechts in bijzondere gevallen een uitzondering gemaakt. Wettelijke concentratie wordt wenselijk geacht indien voor de behandeling van een categorie zaken bijzondere rechterlijke expertise nodig is. De in de toelichting genoemde argumenten voldoen niet aan dit criterium. Gelet daarop adviseert de Afdeling af te zien van de voorgestelde wettelijke concentratie, tenzij deze alsnog dragend kan worden gemotiveerd.

1. Noodzaak

Voorgesteld wordt om strafzaken tegen opsporingsambtenaren die in hun functie geweld hebben gebruikt voortaan te concentreren bij de Rechtbank Midden-Nederland. De

voorgestelde concentratie is wenselijk omdat jaarlijks een beperkt aantal opsporingsambtenaren wordt vervolgd en de beoordeling van deze feiten naar het oordeel van de regering vraagt om specifieke deskundigheid op het gebied van de toepasselijke regelingen, de wijze waarop opsporingsambtenaren worden getraind in het gebruik van geweld en de complexiteit van de situaties waarin opsporingsambtenaren hun werk moeten verrichten. Zaken waarin opsporingsambtenaren geweld hebben gebruikt, zijn per definitie anders dan zaken waarin anderen - die geen geweldsbevoegdheid hebben - geweld hebben gebruikt. Tevens kan door concentratie kennisopbouw plaatsvinden bij de Rechtbank Midden-Nederland, aldus de toelichting. (zie noot 1)

De Afdeling merkt het volgende op. Het uitgangspunt van de rechtspleging is dat alle rechtbanken alle zaken behandelen. De spreiding van rechtbanken over het land beoogt een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van rechtspraak te waarborgen. Dat laatste is in dit specifieke geval zowel van belang voor de betrokken politieambtenaren zelf als ook voor mogelijke slachtoffers en nabestaanden. De schaalvergroting van rechtbanken die met de Wet herziening gerechtelijke kaart heeft plaatsgevonden, had mede tot doel de mogelijkheid te vergroten om tot een deskundige behandeling te komen waardoor concentratie minder dan voorheen aan de orde zou behoeven te zijn. Daarbij is het uitgangspunt geweest dat alle rechtbanken alle zaken op kwalitatief goede wijze en zonder vertraging moeten kunnen behandelen. Daarop wordt slechts in bijzondere gevallen een uitzondering gemaakt. (zie noot 2)

De Raad voor de Rechtspraak heeft gelet op dit uitgangspunt in samenwerking met de gerechten een toetsingskader voor wettelijke concentratie ontwikkeld, waarin daarvoor criteria zijn geformuleerd. (zie noot 3) Wettelijke concentratie wordt wenselijk geacht indien voor de behandeling van een categorie zaken bijzondere rechterlijke expertise nodig is. (zie noot 4) De Afdeling merkt op dat de in de toelichting genoemde argumenten niet aan dit criterium voldoen. De toepasselijke regelgeving is niet van een zodanig specifieke aard dat hiervoor meer dan gemiddelde rechterlijke kennis nodig is. (zie noot 5) Daarbij merkt de Afdeling op dat de rechtbanken voor de behandeling van de reguliere strafzaken ook op de hoogte moeten zijn van de omstandigheden waarin de politie haar werk doet. Kennisopbouw bij één gespecialiseerde rechtbank lijkt dan ook niet noodzakelijk. Nu aan het vereiste van noodzakelijke bijzondere expertise niet is voldaan, speelt volgens het toetsingskader geen rol meer dat het hierbij om een relatief gering aantal zaken gaat. Het voorgaande vindt bevestiging in de adviezen van het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Rechtspraak. (zie noot 6)

Gelet op het voorgaande adviseert de Afdeling af te zien van de voorgestelde wettelijke concentratie, tenzij deze alsnog dragend kan worden gemotiveerd.

2. De Afdeling verwijst naar de bij dit advies behorende redactionele bijlage.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft U in overweging de nota van wijziging niet te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De vice-president van de Raad van State

Redactionele bijlage bij het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State betreffende no.W16.18.0149/II

- Onderdeel A, onder A, lid 2 vervangen door: 2. In Artikel II, onderdeel D, wordt in artikel

511a, eerste lid, 'artikel 7, eerste lid,' vervangen door: artikel 7, eerste of zevende lid,.
- Onderdeel A, onder A, lid 3 vervangen door: 3. In Artikel II, onderdeel D, wordt in artikel 511aa, derde lid, onderdeel a, na 'lichamelijk letsel' ingevoegd 'of de dood'.

Nader rapport (reactie op het advies) van 6 november 2018

De afdeling advisering van de Raad van State (de afdeling) heeft opmerkingen gemaakt over de voorgestelde wettelijke concentratie. Daarop zal ik hierna ingaan.

1. Aan het advies van de afdeling is gevolg gegeven. De noodzaak van bijzondere rechterlijke expertise voor het behandelen van zaken tegen opsporingsambtenaren die in hun functie geweld hebben gebruikt, is van een dragender motivering voorzien.

2. De door de afdeling gemaakte redactionele kanttekeningen zijn ter harte genomen.

Ik moge U verzoeken in te stemmen met toezending van de gewijzigde nota van wijziging en de gewijzigde toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Minister van Justitie en Veiligheid

(1) Memorie van toelichting, artikelsgewijze toelichting onder B.

(2) Kamerstukken II 2010/11, 32 891, nr. 3, blz. 8.

(3) Raad voor de Rechtspraak, Toetsingskader wettelijke concentratie, vastgesteld op 21 september 2011, zie <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/toetsingskader-wettelijke-concentratie.pdf>

(4) Van een bijzondere rechterlijke expertise is sprake als hoogwaardige behandeling van een categorie zaken kennis van specifieke wetgeving of ervaring met de behandeling van een bepaalde categorie zaken vereist waarvoor meer dan gemiddelde rechterlijke kennis nodig is. Naast het vereiste van bijzondere rechterlijke expertise dient:

- a. zich jaarlijks een beperkt aantal zaken van deze categorie aan te dienen of
- b. dit gewenst te zijn in verband met aansluiting bij ketenpartners of
- c. dit gewenst te zijn om redenen van een gezonde bedrijfsvoering.

(5) Het gaat hierbij om Hoofdstuk 2 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren, welke regeling op 1 april 1994 in werking is getreden.

(6) Openbaar Ministerie, advies Nota van wijziging wetsvoorstel geweldsaanwending opsporingsambtenaar d.d. 26 maart 2018; Raad voor de Rechtspraak, Advies Nota van wijziging wetsvoorstel geweldsaanwending opsporingsambtenaar d.d.20 maart 2018.

[Gehele tekst ontwerpregeling met toelichting \(pdf, 148 kB\)](#)